

Από την Ένωση Γεωγράφων Ελλάδας λάβαμε και με χαρά δημοσιεύουμε το κείμενο που ακολουθεί, το οποίο αναφέρεται στην ίδρυση του πρώτου επαγγελματικού και επιστημονικού Σωματείου Ελλήνων Γεωγράφων, αποφοίτων των Τμημάτων Γεωγραφίας της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η Σ.Ε. των Γεωγραφιών θα στηρίξει τις προσπάθειες του νέου σωματείου.

ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΓΡΑΦΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η «γέννηση» της ιδέας δημιουργίας της Ένωσης Γεωγράφων Ελλάδας έλαβε χώρα στο πρώτο πανελλήνιο συνέδριο αποφοίτων ελληνικών Τμημάτων Γεωγραφίας στις 3 και 4 Μαρτίου του 2002, στην αίθουσα συνεδριάσεων του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων –απόφοιτοι του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου– αποφάσισε τη σύσταση μιας προσωρινής διοικούσας επιτροπής, η οποία σε συνεργασία με ειδικό νομικό σύμβουλο προχώρησε στην ίδρυση και νομιμοποίηση της Ένωσης τον Ιούνιο του 2002.

Σκοπός της Ένωσης είναι η προάσπιση και προαγωγή των επαγγελματικών, οικονομικών, ασφαλιστικών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των μελών της Ένωσης. Επιπλέον, στοχεύει στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών για τη διάδοση και προαγωγή της γεωγραφικής εκπαίδευσης και της γεωγραφικής επιστήμης, καθώς και τη διαρκή επιμόρφωση και επιστημονική κατάρτιση των μελών της. Η ανάληψη κοινής δράσης με εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για το χώρο, το σχεδιασμό και την οργάνωσή του σε μια πιο δίκαιη κοινωνικά βάση, καθώς και η διατμηματική και διεπιστημονική συνεργασία προβάλλονται επίσης ως συστατικοί στόχοι της Ένωσης.

Μέλος της Ένωσης μπορεί να γίνει όποιος είναι κάτοχος προπτυχιακού, μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου Τμήματος Γεωγραφίας Ανωτέρας ή Ανωτάτης Σχολής της ημεδαπής ή αντίστοιχης της αλλοδαπής, αν και εφόσον δραστηριοποιείται στο ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της Γεωγραφίας εντός των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η σύσταση του σωματείου έρχεται σε μια ιδιαίτερη στιγμή όπου ο χώρος και ο χρόνος αρχίζουν να αποκτούν νέες σημασίες σε συνάρτηση με τις γρήγορες μεταβολές της οικονομίας και της κουλτούρας και των μεταξύ τους σχέσεων. Η περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μόνο ένα παράδειγμα διαρκούς μετασχηματισμού των περιφερειών της Ευρώπης με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τις επεμβάσεις στο χώρο, το σχεδιασμό και τις οικιστικές συγκεντρώσεις. Στην Ελλάδα, από την άλλη πλευρά, είναι κοινός τόπος η διαπίστωση ότι η Γεωγραφία υστερεί, είτε αυτό εξεταστεί με όρους κοινωνικής καταξίωσης και διαφοροποίησης είτε με πιο πρακτικούς όρους, όπως της επαγγελματικής κατοχύρωσης και αποκατάστασης. Η πεποίθησή μας είναι ότι οι βάσεις του αποκλεισμού πρέπει να αναζητηθούν στην ίδια την ελληνική πραγματικότητα. Το έργο λοιπόν και η προσπάθεια του σωματείου έχουν μια ευρύτερη προοπτική και πέραν της αποκατάστασης απλώς των μελών της ή των αποφοίτων των Τμη-

μάτων Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου. Αυτό γιατί η επαγγελματική αποκατάσταση των Γεωγράφων θα πρέπει να συμβαδίζει με την επιστημονική κατοχύρωση της Γεωγραφίας στην Ελλάδα και την ανάδειξη της αναγκαιότητας για μια ολοκληρωμένη θεώρηση του χώρου.

Σε αυτή την προσπάθεια και εναντίον του συστηματικού αποκλεισμού του Γεωγράφου, που μόνο τυχαία δεν είναι, κάθε βοήθεια είναι καλοδεχούμενη, ιδιαίτερα όταν προέρχεται από ανθρώπους του χώρου, του χώρου των Γεωγράφων. Είναι μεγάλη η ευχαρίστηση να γράφουμε αυτό το κτηνικό «τον χώρο», αλλά είναι καιρός πια να βρούμε και εμείς οι Γεωγράφοι τον δικό μας χώρο ή τον δικό μας τόπο, αν θέλετε. Το παράδοξο είναι να καλωσορίζουμε τον εαυτό μας στη Γεωγραφία, αλλά και πάλι η προσμονή δικαιολογεί ίσως αυτό το συναισθηματισμό. Η αλήθεια είναι ότι η αρχιτεκτονική του επαγγελματικού αποκλεισμού των Γεωγράφων εκδηλώνεται μέσα από ένα συσχετισμό επιστημών που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο ασχολούνται με τη μελέτη του χώρου. Συχνά όμως ο υπερεξειδικευμένος τρόπος προσέγγισης του χώρου και ο εντονότατος κατακερματισμός που μάλλον συντηρεί συσχετισμούς δυνάμεων ανάμεσα στα διάφορα γνωστικά πεδία επιστημών, όπως η πολεοδομία, η χωροταξία, η αρχιτεκτονική, η τοπογραφία, η γεωλογία, η οικονομία, η ιστορία κ.ά., δεν αφήνει περιθώρια για μια ολική θεώρηση των φαινομένων που σχετίζονται με το χώρο και τη λειτουργία του.

Οι στόχοι που θέτει η ένωση λοιπόν αρχίζουν από την άμεση και ανυπόμονη επαγγελματική αποκατάσταση και προχωρούν στην πιο μακροπρόθεσμη διάδοση και καλλιέργεια της γεωγραφικής γνώσης και σχέσης. Μια σειρά ενεργειών συζητήθηκαν στις τελευταίες συναντήσεις των μελών της Ένωσης, που θα πρέπει αργά ή γρήγορα να μπουν σε μια πιο ρεαλιστική βάση.

Κατ' αρχάς αποφασίστηκε να γίνει προσπάθεια για την επίτευξη της κατοχύρωσης μελετητικής αδείας για τη συμμετοχή στην εκπόνηση μελετών τόσο ιδιωτικού όσο και δημοσίου δικαίου. Κάτι που δεν αναμένεται να γίνει βέβαια έτσι απλά, κυρίως λόγω των υφιστάμενων ισχυρών συντεχνιακών και συνδικαλιστικών συμφερόντων. Εμείς από την πλευρά μας όμως (όπως οι περιβαλλοντολόγοι, για παράδειγμα, που συμμετέχουν και υπογράφουν μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων) θα επιδιώξουμε να συμμετέχουμε σε ειδικευμένες μελέτες, όπως π.χ. πολεοδομικές ή χωροταξικές ή συναφείς μελέτες που σκοπεύουν το χώρο και τη μελέτη του.

Μια άλλη διάσταση που δόθηκε στις διάφορες συναντήσεις αφορά το μεγάλο ενδιαφέρον για το εργαλείο των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών (ΣΓΠ), που κατέχει

συστατική θέση στον ιδιωτικό τομέα σε ό,τι αφορά τουλάχιστον μια κατηγορία εταιρειών Α.Ε. Τα ΣΓΠ είναι ένα άλλο μέσο που σκοπεύουμε να χρησιμοποιήσουμε για να κάνουμε πιο αισθητή την παρουσία μας. Τα ΣΓΠ όμως προσφέρονται στον ιδιωτικό τομέα μερικώς. Οι ιδιωτικές εταιρείες που προσφέρουν τέτοιες θέσεις μπορούσαν μέχρι πρότινος να αρخεστούν σε υπαλλήλους-απλούς χειριστές των μηχανημάτων που παρήγαν ασχολίαστα ψηφιακούς χάρτες. Με την αποφοίτηση των πρώτων Γεωγράφων από το Τμήμα Γεωγραφίας της Μυτιλήνης -ήδη αρκετοί Γεωγράφοι απασχολούνται σε ιδιωτικές εταιρείες στην Αθήνα- τα ΣΓΠ τοποθετήθηκαν στο πεδίο του σχεδιασμού του χώρου με τη συνολικότερη αντίληψη του Γεωγράφου το χώρο. Η προοπτική να απασχοληθούν και νέοι Γεωγράφοι στον ιδιωτικό τομέα υπό το πρίσμα αυτό δείχνει την ικανοποίηση των διαφόρων εργοδοτών από την κριτικότερη στροφή που συντελέστηκε σε έναν τομέα που από καθαρά τεχνοκρατικός και τεχνικός μετατρέπεται σε κριτικό. Επιπλέον, έχει ξεκινήσει η συνειδητοποίηση της χρησιμότητας των ΣΓΠ από αρκετούς δημόσιους φορείς, χωρίς όμως να αναγνωρίζεται η ύπαρξη Γεωγράφων ως πιθανού προσωπικού για την κατάληψη αυτών των θέσεων. Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η προκήρυξη (29/8Ε/2002) για μια θέση ειδικού επιστημονικού προσωπικού με γνωστικό αντικείμενο τα Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΦΕΚ 302/1-10-2002), το οποίο ζητούσε απόφοιτο από σχολή οικονομικής κατεύθυνσης.

Τέλος, μέσω της Ένωσης επιζητείται να υποστηριχτεί η αναγκασιότητα εισόδου των Γεωγράφων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τουλάχιστον στον ίδιο βαθμό με τη συγγενική επιστήμη της Γεωλογίας. Είναι αλήθεια ότι τα εγχειρίδια της Γεωγραφίας (βλ. και ειδικό αφιέρωμα στη γεωγραφική εκπαίδευση, *Γεωγραφίες*, 2, 2002) της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης βρίθουν μεθοδολογικών, θεωρητικών και πρακτικών σφάλματα. Στη μεθοδολογία η Γεωγραφία στα σχολεία θυμίζει κάτι από θρησκευτικά. Μέσω των εγχειριδίων υποβαθμίζεται ο ρόλος του ανθρώπου και εμφανίζεται μια θεολογική φύση που, ανάλογα με το κλίμα, το γεωγραφικό μήκος και πλάτος και τον πληθυσμό κάθε χώρας, προικοδοτεί τον άνθρωπο με δεινά ή πλεονεκτήματα. Στη θεωρία αποκλείουν την πολιτική οικονομία και τη ριζοσπαστική κριτική σε υπάρχοντα οικονομικά συστήματα τα οποία επηρεάζουν την οργάνωση του χώρου και στη συνέχεια επιδρούν στο φυσικό περιβάλλον. Αυτή η παθητικότητα και αυτονομία ανθρώπου και φύσης δεν επιτρέπει στους μαθητές να αντιληφθούν τη διαπλοκή των δύο που διαλέγονται συστηματικά. Εδώ να θυμίσουμε ότι στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου το 1999 μια τυχερή φουρνιά φοιτητών, υπό την καθοδήγηση του Γιάννη Ρέντζου στο μάθημα Εκπαίδευση και Διδακτική της Γεωγραφίας (7ο εξάμηνο), είχαν την ευκαιρία να κάνουν ένα πραγματικό μάθημα Γεωγραφίας, μια ιδεατή παράδοση στο Πειραματικό Γυμνάσιο της Μυτιλήνης. Προσπαθούν να πουν ό,τι θα ήθελαν να ακούσουν για τη Γεωγραφία αν μπο-

ρούσαν να γυρίσουν πίσω στα θρανία του Γυμνασίου.

Μια τελική διαπίστωση της Ένωσης μας αφορά την επιδίωξη να δραστηριοποιηθούμε στον αμιγώς ακαδημαϊκό τομέα μέσω της διοργάνωσης συνεδρίων και σεμιναρίων και της έκδοσης ενημερωτικών φυλλαδίων ή ακόμη και περιοδικών. Αξίζει να επισημάνουμε τη συσσωρευμένη εμπειρία που υπάρχει από το Σύλλογο Φοιτητών Πανεπιστημίου Αιγαίου, συστατικό κομμάτι και της Ένωσης, που έχει διοργανώσει με επιτυχία δύο επιστημονικές ημερίδες στη Μυτιλήνη: *Διαστάσεις της σύγχρονης Γεωγραφίας: σπουδές και επαγγελματικές προοπτικές - διεπιστημονικότητα και εφαρμογές* (Μάιος 1999) και *Ελληνική πόλη και Γεωγραφία: νέα παραδείγματα στην ερμηνεία και το σχεδιασμό* (Οκτώβριος 2000), με πρακτικά που έχουν ήδη εκδοθεί. Μια πρώτη σκέψη, για παράδειγμα, αφορά την έκδοση των πτυχιακών του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου σε ένα τευχίδιο.

Οι τρεις παραπάνω παράμετροι στοιχειοθετούν ένα αδρόπλαιο δράσης της Ένωσης. Φυσικά η προσπάθεια που απαιτείται είναι τεράστια. Έχουμε όμως όρεξη για δουλειά και, πάνω από όλα, έχουμε όρεξη για Γεωγραφία. Οι Γεωγράφοι, εμείς δηλαδή, ΟΛΟΙ ΕΜΕΙΣ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΜΑΣΤΕ ΜΕ ΤΟ ΧΩΡΟ -ποιοι άραγε δεν το κάνει, ηθελήμενα ή αθέλητα;- είμαστε επιτέλους εδώ.

Με αυτά θα θέλαμε να κλείσουμε αυτή τη μικρή ανακοίνωση. Η συνέχεια φυσικά θα δοθεί από άλλα μετερίζια, όπως αυτά που αναφέραμε παραπάνω.

Ευχαριστούμε για τη φιλοξενία.

Η προσωρινή διοικούσα επιτροπή συγκάλεσε τα ιδρυτικά μέλη της Ένωσης σε εκλογές ανάδειξης Διοικητικού Συμβουλίου με διετή θητεία στις 10 Νοεμβρίου 2002. Το νέο Δ.Σ., αποτελούμενο από τους ακόλουθους:

Κουρσακλής Σταύρος, Πρόεδρος
Δαρδαμάνη Δήμητρα, Αντιπρόεδρος
Τσίκλη Αγάπη, Γεν. Γραμματέας
Παπαθεοδώρου Αγγελική, Αναπλ. Γεν. Γραμματέας
Μελιδόνη Μαρία, Ταμίας
Κάκαβας Χρήστος, Μέλος
Στρατάκης Παναγιώτης, Μέλος
Γκαραγκούνης Αθανάσιος, Αναπλ. Μέλος
Μπαμπούσουρα Χριστίνα, Αναπλ. Μέλος
προχώρησε στη σύγκληση της πρώτης Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της Ένωσης Γεωγράφων Ελλάδας τον Νοέμβριο του 2002.

Η προσωρινή έδρα της Ένωσης βρίσκεται στο ισόγειο του κτηρίου του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στην οδό Βουλγαροκτόνου 30, στο κέντρο της Αθήνας, και τα τηλέφωνα επικοινωνίας είναι 210 6492095, 697 6322375 και 694 4750763. Η ηλεκτρονική διεύθυνση της Ένωσης είναι: geographers_union@email.com

Ένωση Γεωγράφων Ελλάδας